

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 19/2022. (X. 11.) AB HATÁROZATA

a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 104. § (1) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 104. § (1) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő útján (dr. Juhász M. Gábor ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben kérte a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjtv.) 104. § (1) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] Az indítványozó Salgótarján 1. számú álláshelyén tölt be közjegyzőhelyettesi szolgálatot. 2021. március 24-én tájékoztatta a Magyar Országos Közjegyzői Kamara (a továbbiakban: MOKK) elnökét arról, hogy 12050/21-253/2021. bü. szám alatt ismeretlen tettes ellen folyamatban lévő büntetőeljárásban gyanúsítottként hallgatta ki a nyomozó hatóság. A gyanúsítás szerint a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 343. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, hivatalos személyként, készíttéssel elkövetett közokirat-hamisítás büntettét követte el, melyet a Btk. egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel rendel büntetni.
- [4] Az MOKK elnöke 2021. március 25-én kelt – JOG/123/2021/2. számú – határozatában megállapította, hogy a Kjtv. 104. § (1) bekezdés a) pontja alapján a törvény erejénél fogva az indítványozó közjegyzőhelyettesi szolgálatból történő felfüggesztése 2021. március 24-i hatállyal bekövetkezett.
- [5] Az MOKK elnökének határozata ellen az indítványozó keresetet nyújtott be, amelyben kérte annak megsemmisítését. A keresetében indítványozta, hogy a bíróság a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 36. § b) pontja alapján alkalmazandó polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 126. § (1) bekezdés b) pontja alapján, az eljárás felfüggesztése mellett kezdeményezze az Alkotmánybíróság előtt a Kjtv. 104. § (1) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [6] A Fővárosi Törvényszék 101.K.703.696/2021/6. számú ítéletével a keresetet elutasította. Ítéletének indokolásában rámutatott, hogy a felek között nem volt vita abban a tekintetben: az indítványozó büntetőeljárás hatálya alatt áll hivatalos személyként elkövetett közokirat hamisítás gyanúja miatt. A felek között az sem volt vitatott, hogy a Kjtv. 104. § (1) bekezdés a) pontja alapján az indítványozó közjegyzőhelyettes szolgálatból történő felfüggesztése a törvény erejénél fogva bekövetkezett. Erre alapítottnan megállapította, hogy az MOKK elnöke

a jogszabályi előírásoknak megfelelően járt el, helyes jogszabályok alkalmazásával, helyes jogi következtetést levonva hozta meg a határozatát.

- [7] A bíróság ítéletében utalt arra, hogy nem látta indokoltnak az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezését. E körben hivatkozott a 32/2002. (VII. 4.) AB határozatban foglaltakra. Kiemelte, hogy megítélése szerint a Kjt. 104. § (1) bekezdés a) pontja egy olyan garanciális szabály, amely a felek érdekeinek oltalmazására hivatott a közbizalom védelmében, amely egy fokozottabb társadalmi igény a közjegyzők sajátos jogállásából következően. A bíróság álláspontja szerint a közjegyző egy olyan speciális hivatás, amelyben az eljáró közjegyző, illetőleg közjegyzőhelyettes egyedül, jogorvoslati lehetőség nélkül keletkeztet jogot, ezért nem összehasonlítható a bíróval, illetve a bírósági működéssel, ahol számos garanciális elem biztosítja az átláthatóságot.
- [8] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint a Kjt. 104. § (1) bekezdés a) pontja sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésén alapuló ártatlanság vélelmét.
- [9] Az indítványozó kiemelte, hogy a Kjt. támadott rendelkezésének kifogásolt szabálya és az ártatlanság vélelmének alkotmányos követelménye között egyértelműen megállapítható az alkotmányos kapcsolat. A támadott törvényi rendelkezés ugyanis kizárólag a büntetőeljárás tényére való tekintettel rendelkezik a szolgálatból történő felfüggesztésről. Az indítványozó utalt arra, hogy a büntetőeljárásban értékelendő cselekmény büntetőjogi súlyára vonatkozó feltételeken kívül sem a Kjt. nem hív fel más, a közjegyzői tevékenységgel kapcsolatba hozható körülményt, sem a felfüggesztést megállapító MOKK elnöknek nem ad mérlegelési jogot ilyen körülmény értékelésére. Az indítványozó álláspontja szerint ezért a Kjt. támadott rendelkezése azzal, hogy már a gyanúsításhoz törvény erejénél fogva a szolgálatból történő felfüggesztés jogkövetkezményét fűzi, súlyos és kirívóan aránytalan joghátrány.
- [10] Az indítványozó érvelése szerint az ártatlanság vélelmének kiemelt súlyt adnak a közjegyző státuszára vonatkozó alkotmányossági és törvényi követelmények. Hivatkozott arra, hogy a Kjt. törvényi szinten rögzíti, hogy a közjegyzők az állam igazságszolgáltató tevékenysége részeként végzik jogszolgáltató munkájukat. A közjegyző – többek között – pártatlanul, részrehajlás nélkül, csak a törvénynek alávetve, szigorú titoktartási és összeférhetlenségi szabályok, illetve a bírókra vonatkozó kizárási szabályok mellett végzi munkáját. Az indítványozó álláspontja szerint ezért a közjegyzői tevékenység ellehetetlenülése önmagában a büntetőeljárás ténye, vagyis már a gyanúsítás által, súlyosan aránytalan beavatkozás e garanciális jogszolgáltatási tevékenység folytatásába.
- [11] Az indítványozó utalt a Kjt. 104. § (10) bekezdésére, amely szerint a szolgálatból történő felfüggesztés alatt az eljárás alá vont személy közjegyzői tevékenységet nem végezhet, közjegyzővel, illetve közjegyzői irodával munkaviszonyt nem létesíthet, vagyis hivatásának gyakorlásától teljes mértékben el van zárva. Ezzel összefüggésben rámutatott arra is, hogy a szolgálatból való felfüggesztés súlyos hatással van a foglalkoztatására, valamint a megélhetésére. A státusból fakadó követelmények miatt ugyanis a közjegyző tisztsége ellátásán kívül csak tudományos, művészi, irodalmi, oktató és műszaki alkotó munkát, továbbá sporttevékenységet végezhet keresőtevékenységként, és e tilalmak az időleges felfüggesztés hatálya alatt is korlátot jelentenek. Az indítványozó utalt továbbá arra, hogy véleménye szerint nem életszerű éppen akkor megfelelő elhelyezkedést várni, amikor az álláskeresés oka egy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítás.
- [12] Az indítványozó kiemelte továbbá azt is: álláspontja szerint a Kjt. támadott rendelkezésének alaptörvényellenességét megalapozó érv az is, hogy semmilyen mérlegelést nem tesz lehetővé, így semmilyen módon nem tesz értékelhetővé a közjegyzői hivatással összefüggő, a speciális joghátrány alkalmazása szempontjából releváns körülményeket.
- [13] 2. Az igazságügyi miniszter az ügyben *amicus curiae* beadványt terjesztett elő.

II.

- [14] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezése:

„XXVIII. cikk (2) Senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.”

[15] 2. A Kjt. érintett rendelkezése:

„104. § (1) A közjegyző, a közjegyzőhelyettes vagy a közjegyzőjelölt szolgálatból történő felfüggesztése a törvény erejénél fogva következik be, ha

a) közvádra üldözendő, 3 évnél súlyosabb szabadságvesztés büntetéssel fenyegetett, szándékos bűncselekmény miatt büntetőeljárás hatálya alatt áll, [...]”

III.

[16] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság Abtv.-ben foglalt feltételeinek eleget tesz-e.

[17] 1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a határidőben benyújtott alkotmányjogi panasz eleget tesz a határozott kérelem törvényi feltételeinek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont]. Tartalmazza ugyanis: a) azt a törvényi rendelkezést, amely az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására megállapítja, és az indítványozói jogosultságot megalapozza [Abtv. 26. § (1) bekezdés]; b) az eljárás megindításának indokát; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést [Kjt. 104. § (1) bekezdés a) pont]; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (2) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt.

[18] 2. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette [Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pont].

[19] 3. Az indítványozó érintettsége fennáll, mert a megelőző bírósági eljárásban kérelmeztként vett részt [Abtv. 26. § (1) bekezdés].

[20] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a alapján az ügyben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekintette, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésén alapuló ártatlanság vélelméhez fűződő jogot sérti-e a Kjt. 104. § (1) bekezdés a) pontjának az a szabálya, amely szerint a törvény erejénél fogva bekövetkezik a büntető eljárás hatálya alá került közjegyző (közjegyzőhelyettes) szolgálatból való felfüggesztése.

[21] 5. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével érdemben bírálta el.

IV.

[22] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.

[23] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként áttekintette az ártatlanság vélelmének adott ügy szempontjából releváns alkotmányos tartalmát.

[24] Az ártatlanság vélelmét az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdése rögzíti. Eszerint senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az ártatlanság vélelme a jogállam egyik alapelve, amely az Alkotmány módosításáról szóló 1989. évi XXXI. törvénnyel nyert alkotmányos rangot {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [55]}.

[25] Az Alkotmánybíróság több határozatában hangsúlyozta, hogy „[a]z ártatlanság vélelme alapvetően magában a büntetőeljárásban érvényesül, a bűnösség megállapításának folyamatára korlátozódik, a bűnösség kérdésében való bírói döntésig tart” {401/B/1992. AB határozat, ABH 1994, 528, 532; megerősítette: 3087/2016. (V. 2.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az ebből fakadó alkotmányos követelmény lényege pedig abban ragadható meg: a büntetőjogi felelősségről való döntésre jogosult „a felelősség tisztázását szolgáló eljárás során elfogulatlanul, pártatlanul járjon el, bizonyítási kötelezettségét megalapozottan teljesítse, továbbá ne prejudikáljon” {3258/2015. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatban hangsúlyozta azt is, hogy „[m]indez egyben garanciális jelentőségű akadályát képezi annak, hogy az eljárás alá vont

személy a felelősség megállapításával járó hátrányos jogkövetkezményeket a felelősségének megállapítása nélkül szenvedje el” (Indokolás [56]).

- [26] Az Alkotmánybíróság több határozatában kiterjesztően értelmezte az ártatlanság védelmét, amely azon az elvi alapon nyugodott, hogy „a jogállam által védett élet- és jogviszonyok körében az ártatlanság védelmének elve egyre több területen érvényesül” {3087/2016. (V. 2.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság gyakorlata ugyanakkor következetes abban a kérdésben, hogy az ártatlanság védelméből eredő jogvédelem korlátlanul nem terjeszthető ki. Az Alkotmánybíróság a 3087/2016. (V. 2.) AB határozatban hangsúlyozta korábbi gyakorlatából azt a megállapítást: „Az ártatlanság védelme a felelősség kérdésében hozandó döntés folyamatán túl elsősorban azt a jogsérelmet hivatott megakadályozni, amelyet – törvénynek megfelelően lefolytatott eljárás során – megállapított felelősség hiányában alkalmazott és utóbb reparáció nélkül maradt joghátrányok okozhatnak” (Indokolás [33]).
- [28] A fentiekből következően megállapítható, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az ártatlanság védelme nem kizárólag a büntetőeljárásban érvényesül, és esetenként vizsgálendő, hogy egy joghátrány az ártatlanság védelmének alkotmányos tartalmával összefüggésben áll-e.
- [29] 2. Az Alkotmánybíróságnak a jelen ügy érdemi vizsgálata során ezért elsőként azt kellett mérlegelnie: az ártatlanság védelmével összefüggésben áll-e az indítványozó által állított az a joghátrány, amely abból ered, hogy a tisztsége gyakorlásától fel kellett függeszteni mivel büntető eljárás hatálya alá került.
- [30] Az Alkotmánybíróság a kérdés megítélése során figyelembe vette az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) esetjogát is. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy Magyarország az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (Emberi Jogok Európai Egyezménye, a továbbiakban: EJE) részes állama, ezért az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a magyar alkotmányos mércék kidolgozásakor a jogvédelem minimális követelményeiként érvényesíti az egyezményt értelmező EJEB joggyakorlatának szempontjait {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [25]; 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [31] Az Alkotmánybíróság a 3243/2014. (X. 3.) AB határozatban már vizsgálta az EJE 6. cikk 2. bekezdését, amely rögzíti: „Minden bűncselekménnyel gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően nem állapították meg”. A 3243/2014. (X. 3.) AB határozatban foglaltak megismétlése nélkül, a konkrét ügygel összefüggésben az Alkotmánybíróság az EJEB gyakorlatából a következőket emeli ki.
- [32] Az EJEB gyakorlatában az ártatlanság védelmének lényege, hogy az eljárás alá vont személyt mindaddig úgy kell tekinteni, hogy nem követett el bűncselekményt, amíg az állam – bűnüldöző hatóságai útján – nem nyújt be elegendő bizonyítékot ahhoz, hogy egy független és pártatlan bíróságot meggyőzzön az érintett személy bűnösségéről. Az ártatlanság védelme megköveteli, hogy a bíróság tagjai ne abból a feltételezésből induljanak ki, hogy a vádlott elkövette azt a bűncselekményt, amellyel vádolják [*Barbera, Messegue és Jabardo kontra Spanyolország* (10590/83), 1988. december 6., 77. bekezdés].
- [33] Az EJEB tehát az ártatlanság védelmét elsősorban büntetőeljárás garanciaként fogja fel. Ugyanakkor elismeri az ártatlanság védelmének érvényesülését, így megsértésének lehetőségét a folyamatban lévő büntetőeljáráson kívül is. Az ártatlanság védelmének ezen aspektusából következő jogvédelem azt a célt szolgálja, hogy megvédje azon személyeket, akiket az ellenük emelt vád alól felmentenek, vagy velük szemben a büntetőeljárást megszüntetik attól, hogy hivatalos személyek vagy hatóságok olyan bánásmódban részesítsék őket, mintha valóban elkövették volna azt a bűncselekményt, amelynek elkövetésével őket megvádolták [*Allen kontra Egyesült Királyság* (25424/09), 2013. július 12., 103. bekezdés].
- [34] Az EJEB a *Minelli kontra Svájc* ügyben megállapította, hogy „[a]z ártatlanság védelme sérelmet szenved, amennyiben a vádlottra vonatkozó valamely bírósági határozat azt a véleményt tükrözi, hogy a vádlott bűnös, anélkül, hogy bűnösségét a törvénynek megfelelően bebizonyították volna, és lehetősége lett volna védekezési jogának gyakorlására” [*Minelli kontra Svájc* (8660/79), 1983. március 25., 37. bekezdés; lásd még: *Garycki kontra Lengyelország* (14348/02), 2007. február 6., 66–70. bekezdések].
- [35] Az EJEB gyakorlatában rámutatott arra is, hogy a gyanúsítottal szembeni kényszerintézkedés foganatosítása nem sérti az ártatlanság védelmét. Ebből következően nem minősül az ártatlanság védelme megsértésének, ha az eljárás alá vont személyt előzetes letartóztatásba helyezik, és az elítéltekkel azonos körülmények között tartják fogva [*Peers kontra Görögország* (28524/95), 2001. április 19., 76–78. bekezdések]. Ha azonban a vádlottnak a bírósági tárgyaláson saját ruházata helyett az elítéltek egyenruhájában kell megjelenie – egyéb körülmények

- fennállása mellett – felveti az ártatlanság védelmének megsértését, mivel erősítheti a közvéleményben a vádlott bűnösségére vonatkozó benyomást [*Samoila és Cionca kontra Románia* (33065/03), 2008. március 4.].
- [36] Az EJEB hangsúlyozta több határozatában is, hogy a hatóságok tájékoztathatják a nyilvánosságot a nyomozásról és a bűnösség gyanújáról, ennek azonban feltétele, hogy ez nem jelentheti az eljárás alá vont személy bűnösségének a kijelentését [*Allenet kontra Franciaország* (15175/89), 1995. február 10., 38–41. bekezdések]. Az ártatlanság védelmét bármilyen hivatalos megállapítás hiányában is sérti, ha az érvelés azt sugallja, hogy a nyilatkozatot tevő hivatalos személy bűnösnek tekinti a vádlottat [*Butkevicius kontra Litvánia* (48297/99), 2002. március 26., 49. bekezdés].
- [37] Összességében az EJEB gyakorlatában az ártatlanság védelmének a sérelme jellemzően akkor merülhet fel, ha a bűncselekménnyel vádolt személyt érintő bírói határozat vagy hatósági nyilatkozat azt tükrözi, hogy bűnös, mielőtt a törvény rendelkezéseinek megfelelően bűnösnek bizonyult volna.
- [38] 3. Az Alkotmánybíróság a fenti szempontok alapján azt vizsgálta, hogy az ártatlanság védelméből fakadó alkotmányos védelem kiterjed-e a Kjt. támadott rendelkezésében foglalt jogkövetkezményre.
- [39] Az Alkotmánybíróság – az EJEB fentiekben hivatkozott megállapításaival összhangban – több döntésében rámutatott arra, hogy az ártatlanság védelme mint állampolgári alapjog ugyan védelmet nyújt a büntetőeljárás alá vont személynek a büntetőeljárásán kívül is, de csak a büntetőjogi felelősség kérdéseivel összefüggésben (719/B/1998. AB határozat, ABH 2000, 769, 774).
- [40] Nem hozhatók összefüggésbe ezért az ártatlanság védelmével a büntetőeljárás kényszerintézkedések, mert ezek az intézkedések fogalmilag nem tekinthetők büntetésnek, hanem a büntető igény hatékony érvényesítését, a büntetőeljárás sikerének biztosítását és a büntetés esetleges végrehajtását célzó intézkedések. Ebből következően nem minősülnek a büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalásnak, és nem vonják maguk után a bűnösség védelmét sem [26/1999. (IX. 8.) AB határozat, ABH 1999, 265, 272–273].
- [41] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azok a szabályok sem hozhatók összefüggésbe az ártatlanság védelmével, amely szerint azt a személyt, aki ellen büntetőeljárás folyik, fel kell függeszteni valamely tisztségéből vagy beosztásából (lásd például: 183/B/1992. AB határozat, ABH 1995, 598, 602; 719/B/1998. AB határozat, ABH 2000, 769, 774). Az Alkotmánybíróság ezekben az ügyekben hangsúlyozta, hogy az ártatlanság védelmének mint alkotmányos rangra emelt alapelvnek a tartalma az a védelem, amely – elsődlegesen a büntetőeljárás keretében eldöntendő kérdésként – a bűnösség megállapítása, továbbá a bűnösség megállapításához kapcsolódó jogkövetkezmények tekintetében érvényesül. Az ártatlanság védelme nem akadályozza ezért az eljárás során közbeeső intézkedések megtételének. Így a fegyelmi eljárás alá vont köztisztviselőt a fegyelmi eljárás befejezéséig állásából fel lehet függeszteni (941/B/1995. AB határozat, ABH 1996, 548, 550).
- [42] Ennek megfelelően mutatott rá az Alkotmánybíróság, hogy az ártatlanság védelme nem terjeszthető ki az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 54. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott, szándékosan elkövetett, súlyos bűncselekmény miatt történt vádemeléshez kapcsolódva, a kötelezően elrendelt felfüggesztés esetére, mivel ez az eljárásban alkalmazott közbeeső intézkedésnek minősül, melyek mellett az eljáró hatóságok sokkal súlyosabb, az eljárás alá vont személy jogait korlátozó intézkedéseket is foganatosíthatnak. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az ügyvédi tevékenység gyakorlásának kötelező felfüggesztése nem minősül szankciónak, hanem olyan ideiglenes, átmeneti korlátozás, mely az ügyfelek, és az ügyvédi kar védelmét szolgálja (428/B/1998. AB határozat, ABH 2004, 1236, 1240).
- [43] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépését követően több ügyben {elsőként a 3243/2014. (X. 3.) AB határozatban, majd a 3313/2017. (XI. 30.) AB határozatban, illetve a 3106/2018. (IV. 9.) AB határozatban} megerősítette az ártatlanság védelmével kapcsolatos korábbi alkotmánybírósági gyakorlatot.
- [44] Az Alkotmánybíróság a 3358/2019. (XII. 16.) AB határozatban azt vizsgálta, hogy az ártatlanság védelmével szoros összefüggésben állnak-e a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Kttv.) azon rendelkezései, amelyek kötelezővé teszik a szolgálati viszony azonnali hatályú megszüntetését, ha a kormánytisztviselő a Kttv. 39. §-ában felsorolt bűncselekmények miatt büntetőeljárás hatálya alatt áll. Az Alkotmánybíróság a Kttv. érintett rendelkezései kapcsán rámutatott, hogy a szolgálati jogviszony kötelező megszüntetésére vonatkozó törvényi szabályozás nem minősül olyannak, mint ami a büntetőjogi felelősség megállapításával járó hátrányos jogkövetkezményeket a büntetőjogi felelősség megállapítása nélkül alkalmaz, és amelyet az ártatlanság védelme hivatott kizárni (Indokolás [22]).

- [45] 4. Az indítvánnyal támadott Kjtv. 104. § (1) bekezdés a) pontjának az egyes igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi XCII. törvény 10. §-ával megállapított új rendelkezése előírja, hogy a közjegyző, a közjegyzőhelyettes vagy a közjegyzőjelölt szolgálatból történő felfüggesztése a törvény erejénél fogva következik be, ha közzvádra üldözendő, 3 évnél súlyosabb szabadságvesztés büntetéssel fenyegetett, szándékos bűncselekmény miatt büntetőeljárás hatálya alatt áll. Ezen felfüggesztési ok bekövetkezését követően a közjegyző, a közjegyzőhelyettes vagy a közjegyzőjelölt hivatását, munkakörét nem gyakorolhatja. Az egyes igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi XCII. törvény normaszöveg-javaslatának indokolása szerint ezáltal nem fordulhat elő, hogy az érintett közjegyző, közjegyzőhelyettes vagy közjegyzőjelölt a közjegyzői hivatásrendbe vetett közbizalmat a tevékenysége folytatásával veszélyeztesse.
- [46] Az Alkotmánybíróság a fentiekben hivatkozott döntéseiben hangsúlyozta, hogy az ártatlanság véelme a bűnösség megállapítása, továbbá a bűnösség megállapításához kapcsolódó jogkövetkezmények tekintetében érvényesül. Az ártatlanság véelme ezért nem akadályozza az eljárás során közbeeső intézkedések megtételének, így például a büntetőeljárás alá vont személy valamely tisztségéből vagy beosztásából való felfüggesztésnek. Ezen intézkedések nem érintik az eljárás alá vont személy büntetőjogi felelősségét, és nem minősülnek bűnösséghez kapcsolódó jogkövetkezmény alkalmazásának.
- [47] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a Kjtv. támadott rendelkezése – az indítványban hivatkozott indokok alapján – nem sérti az ártatlanság véelméhez fűződő jogot, ezért a rendelkező rész szerint az alkotmányjogi panaszt elutasította.
- [48] 5. A fentiek mellett az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az igazságszolgáltatás valamennyi hivatásrendjénél ismert az a szabályozás, amely a szolgálat vagy hivatás felfüggesztésének jogkövetkezményét köti ahhoz, ha az érintett büntetőeljárás hatálya alá kerül. Így például a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 239/B. § (1) bekezdése értelmében a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar hivatali szervének vezetője megállapítja a szolgálatból történő felfüggesztést, ha a végrehajtó, a végrehajtó-helyettes vagy a végrehajtójelölt közzvádra üldözendő, 3 évnél súlyosabb szabadságvesztés büntetéssel fenyegetett, szándékos bűncselekmény miatt büntetőeljárás hatálya alatt áll. A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény 117. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú szolgálati bíróság tanácsa a bírót tisztségéből felfüggeszti, ha a bírót letartóztatását, előzetes kényszergyógykezelését vagy olyan bűnügyi felügyeletét rendelték el, amelynek során a bíróság a terhelt számára előírta, hogy meghatározott területet, illetve lakást, egyéb helyiséget, intézményt vagy ahhoz tartozó bekerített helyet engedély nélkül nem hagyhat el, illetve ha az ügyészség a bíróval szemben vádat emelt. A legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény 87. § (1) bekezdése alapján a fegyelmi eljárás alá vont ügyészt a fegyelmi jogkör gyakorlója az állásából felfüggeszti, ha az ügyészt letartóztatták, vele szemben olyan bűnügyi felügyeletet rendelték el, amelynek során a bíróság előírta számára, hogy meghatározott területet, lakást, egyéb helyiséget, intézményt, vagy ahhoz tartozó bekerített helyet engedély nélkül nem hagyhat el, vagy előzetes kényszergyógykezelését rendelték el. Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Ütv.) az ügyvédi tevékenység felfüggesztését részben mérlegelésen alapuló, részben a törvény erejénél fogva bekövetkező felfüggesztési okhoz köti. Az Ütv. 130. § (1) bekezdése a) pontja alapján az elsőfokú fegyelmi tanács az ügyvédi tevékenység gyakorlását felfüggesztheti, ha az ügyvédi tevékenységet gyakorló személy szándékos bűncselekmény miatt büntetőeljárás – ide nem értve a magánvádas vagy pótmagánvádas eljárást – hatálya alatt áll. Ugyanezen törvény 180. § (1) bekezdése alapján a területi kamara elnöke az ügyvédi tevékenység gyakorlását azonnali hatállyal felfüggeszti, ha az ügyvédi tevékenység gyakorlójával szemben olyan szándékos bűncselekmény miatt emelnek vádat, amelynek a büntetési tétele öt évi szabadságvesztésnél súlyosabb.

V.

- [49] Az Alkotmánybíróság e határozatának a Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2022. szeptember 27.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3620/2021.
Megjelent a Magyar Közlöny 164. számában.

